

Motion till riksdagen 2021/22:2866

av **Betty Malmberg (M)**

Inför moratorium mot tvångsanslutning av enskilda avlopp som når miljö- och hälsokrav

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Havs- och vattenmyndigheten skyndsamt ska utfärda ett moratorium mot tvångsanslutning av fastigheter med enskilda avlopp som motsvarar rådande miljö- och hälsokrav, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

I samhället finns för närvarande ett relativt stort fokus på enskilda avlopp. Till exempel framförde regeringen för några år sedan att de vill öka takten i att åtgärda och byta ut dåliga avlopp. Men det finns flera viktiga aspekter som måste vägas in då det gäller enskilda avlopp och som regeringen borde ta ad notam.

Uppskattningsvis finns det cirka 900 000 avlopp i Sverige som inte är kopplade till ett kommunalt va-nät. 300 000 av dessa bedöms vara i stort behov av ny rening. Kostnaden för att åtgärda ett enda av de avloppen är hög och ligger i häradet 70 000–150 000 kronor. Om vi räknar med att de 300 000 avloppen renoveras till en kostnad av 70 000 kronor vardera blir det totala beloppet 21 miljarder kronor. Ett ansenligt belopp. Nyttan för miljön motsvarar dock på inga sätt de enorma kostnaderna. Enligt beräkningar som Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har sammanställt utgör de enskilda avloppen cirka sex procent av den totala fosforbelastningen. Trots detta bedrivs en intensiv kontroll och kravställning på desamma. Så omfattande att flera personer har tvingats bort från hus och hem då de inte klarat av att finansiera de renoveringskrav som ställs.

Samtidigt visar vetenskapliga studier såsom va-guiden (rapport 2016:2) att om hänsyn skulle tas till självreningen och hur mycket fosfor och föroreningar från enskilda avlopp som läggs fast i mark (genom så kallad markretention) skulle kraven på

renoveringar inte bli lika omfattande som dagens kommunala vägledning ger vid handen. En annan slutsats är att man hellre bör överväga omlokalisering av utsläppspunkter eventuellt i kombination med ett infiltrationsdike, än krav på utökad fosforrening. Rapporten är finansierad och beställd av HaV. I samband med ett remissförfarande fick rapporten starkt stöd. 10 av 11 remissinstanser stödde rapporten. Men trots detta uppdateras inte de kommunala vägledningarna rörande enskilda va-anläggningar i enlighet med den evidens och kunskap som rapporter redovisar. Undertecknad anser att det bör införas ett rimlighetsrekvisit så att kostnaden för att åtgärda enskilda avlopp står i rimlig proportion till den miljövinna som förväntas uppnås, samt att en fastighetsägare som uppnår samma reningsgrad som genom det kommunala alternativet inte ska tvångsanslutas till ett kommunalt avlopp. Det sistnämnda har också samlat en riksdagsmajoritet.

Enligt ett tillkännagivande som beslutades av riksdagen den 29 april 2021 ska nämligen regeringen skyndsamt vidta de åtgärder som krävs för att en fastighetsägare som har ett enskilt avlopp som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav inte ska kunna tvingas att ansluta sig till det kommunala va-nätet. Men med tanke på de dröjsmål som många gånger uppstår från det att riksdagen har riktat ett tillkännagivande till dess det är färdigberett av regeringen, anser undertecknad att HaV ska ges i uppdrag att skyndsamt utfärda ett moratorium i denna för många fastighetsägare viktiga fråga. Ett moratorium skulle också förtydliga det hittillsvarande beslutets innebörd och förenkla kommunernas handläggning av dylika frågor. Moratoriet bör gälla till dess att beslutsunderlaget om förbud mot tvångsanslutning av enskilt avlopp som uppfyller gällande miljö- och hälsokrav till kommunalt va-nät har presenterats och att riksdagen har tagit ställning till detta. Detta måste riksdagen ge regeringen tillkänna.

Betty Malmberg (M)